

У СЛАСИ
УТРОНИКОМ
И
СУБОТОМ

УРЕДНИШТВО И АДМИНИ-
СТРАЦИЈА Његошева Бр. 7
ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР
УКЛОПИО СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА
БРОЈ 64
ПРЕТПЛАТА:
МЈЕСЕЧНО ЛН. 8—
ПОЈЕДИНИ БРОЈ ЛН. 1—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

КОНФЕРЕНЦИЈА ХИТЛЕР — ЂАНО У ФИРОВОМ ГЛАВНОМ СТАНУ

Утврђена је потпуна истовјетност гледишта по свим питањима

За људску солидарност

Срвца црногораца зима ближи нам се све више. Са стрдом у срцу очекују је град и сепло, како је сталношћу — благодарећи старану мјеродавних ове године знатно боље него прошле снабдељено и храном и огријаном. Прилике су у цијелој свијету такве, да се Црна Гора треба радovati што се налази у релативно најсрећнијем положају. Иако биља нема, али нема ни оне крајње оскуднице, а и то данас значи велики луксус, на које смо нам многи могу позавидити. И баш зато треба да се покажемо захвални Провиђењу које се тако постарало за нас, те да бар један мали дио милости којом смо надарени жртвујемо за ову нашу несрећну браћу и сестре, коју су тежики потреси овога рата изабацили на нормалног живота и људских годе, босе и изгладиле, на широка друмова да живе од добре среће других. Ријеч је о несрећним изабеглима, који су се послједице капитулације Југославије нашли присиљене да спасавају своје годе живље у својој старој постолбици, обжеђени од прогоњења и од атавистичких инстинкта, које је моменат историјске прекретнице разбудило.

Окупаторске власти су, као што смо већ у многим приликама радио и са захвалношћу истцали, учиниле све што је од њих стајало, не у границама међународног права, него у знатно ширим границама људске солидарности, како би се боложај тих несрећника колико год се могло олакшао. Остало је на нама. Црногорцима, њиховој крајој браћи, да покажемо да нијесмо индиферентнији према судбини тих паћеника него што су то били елементи странци, те да за њих узмемо све што стоји у нашим снагама. Скупљање новчаних прилога у пуној е току, а сада се — иницијативом Централног одбора за зимску помоћ — повела једна нова акција, којој се свако од нас најширокогрудније мора давати.

Цетињани, првога јануара посјетиће заше куће црногорске госпође, које у се љубавно ставиле на распо-

Тошка оскудица горива пријети С.А.Д. наставити на посљедицама

Један сјеверноамерички лист пророкује да ће у Сједињеним Државама и англиској настави страшно повећање горива уколико би рад потрајао до 944 године. Прије Пира Харбура — ише лист — била је ситуација врло једноставна, будући да су уједињене нације држале под својом контролом 75% свијетске производње. Од тада изгубиле су извори на Далеком Истоку и у Русији. Ове зиме владаће нехватања горива, те је ситуација критична. Сви извори Сједињених Држава искористиће се, те има мало горивих могућности. Војне власти су забринуте утјед те оскуднице.

жење, да би од Вас примила за црногорску сиротињу ове одевне предмете (мушке, женске и за дјецу) које сте у стану да уступите онима који су у тежем положају од вас. Цетињани, будите великодушни и учините све да би ове акције што боље успјела, како би се о Божићу обрадовала срца наше сиротиње, што ће и вас испунити осјећањем највећег блаженства

Висока пажња Њ. Е. ГУВЕРНЕРА указана забавишту „Јелена“

Пригодом затварања забавишта „Јелена“ за зимске ферије хтјео је Њ. Е. Губернер да поздравни и обдари литице забавишта. Стога је посјетио ту установу са својом љубавном Супругом, оснивачицом забавишта, која га је једна дана у деф обасипала добротомствима и окружавала љубавним и окружним изјављивањима. Њ. Е. Губернеру приликом је неколико функционера из пратње и функционера Дирекције да васпитање и народну просвјету. Кратка церемонија подјеле пакета са даровима била је колико скромна толико дирљива по дубоком значају који је добила у очима свих присутних, прожета простосрдчним духом љубави и добротинства.

Сјајни успјеси осовинских подморница јано забринују сјеверноамеричке кругове

Сјеверноамерички техничари изазивају су да ни једна подморница не може стигли брзо сјеверноамеричке бродове. Нови сјајни успјеси које је њемачко подводно оружје извојевао на Атлантској до азину да је ово била илузија. Њемачки листови, коментаришићи учешћањем вавредин билтен, доносе једну реченицу објављену у једном истакнутом источном листу, који назива сјеверноамеричке брве трговачке бродове типа Либерти „дповним мртвачким сандуцима на атлантском гробљу“. Непријатељске осовинске власти изгубиле су по последњу наду да ријеш проблем поганања примјенањем брзих јединица. Сјеверноамерички конструктори нијесу предвидјели да осовинске силе неће спавати на ловорикама. Последње ове утакмице — истичу берлински листови — ускоро ће се дати осјетити.

Раднички штрајкови у Енглеској

Британски министар ваздухопловне производње преузео је контролу над једном фабриком авиоплана, чије се радничтво побунило будући да је изгубило повјерење у своје управљаче.

Посјета италијанског министра госп. Ђана и маршала Кавалеро Њемачкој

18 децембра примио је Фирер у свом Главном стану италијанског министра иностраних дјела грофа Ђана, који је у пратњи начелника Главног генералштаба маршала Кавалеро учинио кратку посједу Њемачкој. 18 и 19 децембра водио је Фирер са грофом Ђано и маршалом Кавалером разговоре, који су се тицали свих питања што стоје у вези са ратовањем Италије и Њемачке. У политичким и војним ријечима учествовали су од стране Рајха маршал Геринг, министар иностраних дјела фон Рибентроп и главнокомандујући њемачких оружаних снага Гудеран. Сустрет у Главном стану био је прожет одлучном вољом сила Осовине да уложе све своје снаге у извојевање коначне побједе. По свим питањима о којима се расправљало постигнута је савршена истовјетност гледишта. Незадориво пријатељство и братство Јорукја између Дучеа и Фирера дало је као и увијек разговорама са грофом Ђаном и маршалом Кавалером нарочито срдљачи карактер. Приликом посјете грофа Ђана и маршала Кавалера Фиреровом Главном стану изазвали су се у њиховој пратњи италијански амбасадор у Берлину Аџиери и њемачки амбасадор у Риму фон Макенаен, као и политички сарадници грофа Ђана и италијански официри војске, морнарице и ваздухопловства.

Фирер је 19 децембра у присуству италијанског министра грофа Ђана, њемачког министра маршала Геринга и министра иностраних дјела Рајха фон Рибентропа примио у свом Главном стану шефа француске владе Пјера Лавала, са којим је одржана дуга конференција о актуелним проблемима Француске.

Сустрет између Фирера и грофа Ђана изазвао је на слиједуће коментаре: На територијама који су се претворили у ратнича успјед проширења рата од стране демократских сила ситуација је толико јасна да допушта проучавање мјера које налажу војни и политички обзир. У оваквој ситуацији примио је Фирер Дучеовог изасланика који је том приликом нашао помоћ војне природе код маршала Кавалеро. Сизга и суштина декларације о сустрет одржаном у Фиреровом Главном стану карактеришу разговоре између

Малта

Ових дана је осовинско ваздухопловство извршило низ нових напда на војне објекте острва Малте. Нападнутим објектима задата су знатна оштећења. Нарочито су разорени аеродроми, а у првом реду аеродром Лука.

Југовападно од острва нападнут је један енглески коњвој, те је васигурно гођојен један брод.

Италије и Њемачке у духу челичног пакта. Водеће снаге Европе прокламовале су вољу да уложе све своје снаге за извојевање коначне побједе. Цијели свијет треба да води рачуна о томе да је до данас свака најважна дата послје сусрета између управљача Осовине наишла на реперкусије на у њој означеним пољима.

Афрички фронт

Ситуација на либијском фронту била је ових дана у знаку систематског појерања осовинских трупа кроз сиртску област у правцу вапада, и покушаја непријатељског ваздухопловства да омете правилни развој те акције. Приликом сваког покушаја те врсте претрпано је непријатељ ватне губитке. Са друге стране ни осовинска авиација није била неактивна, те је са успјехом бомбардовала бенгазијску луку, погодишви у пристаништу бродове и лука постројења. У волама мало сјеверније од града погођена су бомбама и можда потопљена 2 брода од укупно 12.000 тона. Сем тога је са знатним успјехом бомбардована лука Тобрук.

У Тунису је углавном владала ваздухопловна активност. Осовинска авиација бомбардовала је непријатељске концентрације у зони Мешед-ел-Баба, наавашиш отворена резервоара. Над зеном Тунис-Бизерта дошло је до ваздушних бојева између осовинских и англоамеричких авиона, којом су приликом италијанско-њемачки ловци и извиђачи оборили 2 непријатељска апарата. Противничка авиација извршила је нападе на градове Тунис и Сузу, проузроковавши нове жртве међу месним становништвом. У Свиан је било 27 мртвих и 43 ранених. У Тунису је било 27 мртвих и 43 ранених. Војним циљевима није била задана никаква штета.

Западна Европа

Појединачни британски авиони вршили су ометачке летове над предјелом сјеверозападне Њемачке. Над Холандијом оборен је један четворомоторни авион. Над Француском оборена су такође 3 британска авиона.

Над Јужном Англијском извршили су њемачки борбени авиони дневне нападе, гађајући разорним и ваздухопловним бомбама разна мјеста.

Америка не мисли да напушта Аустралију

Америчански министар Кордел Хал изјавио је да су у вези са ратним догађајима веће између Аустралије и Сједињених Држава постале нераве. То значи да Сједињене Државе не намјеравају напустити ватну у Аустралију по завршетку рата.

ПОВОДОМ ПРОМЈЕНА НА ПИЈАЦИ

И раније, кад смо писали о систему диктираних цијена, истицали смо да за његово правилно функционисање, односно за његово одговарајуће општинско привредним интересима, нужно је да се стеху навјесни социјално-економски предуслови, а знамад свега потребно је да буде примињен на све врсте робе, без обзира на то дали она по тиче са селом или на народиш.

Јасно је да се систем диктираних цијена може примињавати привредно само гдје се привреда развила толико да произвођача превазилази потребе произвођача, те се стварају вишкови који су намијењени за мјени било продајом било трапом. Нарочито је систем диктираних цијена, у увјесним периодима, препоруљив у индустријским земљама, гдје се производи искључиво за тржиште. Да би се најбоље штетне посљедице препуштања да све иде како иде (laissez faire, laissez passer), да би се слободној утакмици — која у данашње вријеме, због машинијација картела, трустова и разних проваљачких и трговачких друштва, не претставља оно што стављају поставиле границе допштене и примјерне општинске приликама, да би се роба учинила приступачном широким потрошачним слојевима, — држава, као сила која се уздиже изнад појединих друштвених група и координира их, принуђена да прецизно поједице економско-социјалне мјере, међу којима и систем диктираних цијена. Али, овај систем има далеко већи значај него што се на први поглед чини. Теоретички система диктираних цијена иду докле да тврде да он не претставља привремену мјеру, него да има за циљ да путем одређивања оправдане цијене подуршвени и произвођачу и потрошачу.

Послије тада, кад нас, власти су почеле да заводе систем диктираних цијена. У томе су се повишале кад да је наша привреда развијена тако да се на њу може примињати тај систем. Поступање је варијало од мјеста до мјеста, а цијене су биле покретне, тј. истој врсти робе није сваког дана била одређена иста цијена. Што тјеба нарочито истаћи, то је чињеница да су под удар система диктираних цијена пали селачки производи, дек су варошки, сем кафанских и гостиничарских артикала, остали ван нећа. Селачк, који је доносио понешто од својих производа на пијаци, пребрљављујући при томе тешкоће полицијско-управних мјера предострожности у вези са путовањем, нашао се у невољној да за њега неразумљивој ситуацији његовим произвођача су одређене цијене и то највише без обзира на интерес произвођача и његовим потребама, а цијене варошких производа који су њему потребни остале су нергулисане, тј. непштено је продану на вољу да поставља цијене јакве сам хће. Наравно, да селачк, и кад би код куће боље стојао него што стоји, није имао рачуна да доноси на пијаци своје производе. Отуда је дошло да су пијаци често зјалиле празне, и то у оно доба године када тако стање, наико смо сиромашна покрајина, не би морало да буде. Ову су појаву власти на вршме уочиле у другим крајевима наше покрајине, па су дозволиле слободну трговину да би омогућиле оживљење привреде и ангажовале привредни интерес земљорадника да нагосе своје производе на тржиште.

И заиста, допштене слободне утакмице дало је повољне резултате: пијаци су оживиле, село се више заинтересовало за потребе града и општински народни живот малогре кренуо напријед. Међутим, Цијене је у том погледу остало досад по страни. И зато је цетињска пијаци, и поред свих предлога да се преудују кораци за његово оживљавање, остала пуста, скоро мртва, а цетињско становништво, нарочито оно сиромашно, без могућности да задовољи своје потребе за највешиним животним намирницама.

Предлагали смо, у више наврата, мјере које треба предузети да се стање на цетињској пијаци поправи. Наравно, водили смо рачуна о постојању једног система, који је заведен вољом власти, те смо тражили да се он или допуну и прошири на све производе, било варошке било селачке, или да се, ако не може другаче бити, бар привремено замијени слободном трговином, како би се опробала и друга средства за оживљавање наше пијаци. Такође сматрали смо, а и сад сматрамо, да разна ограничења у погледу кретања имају штетан утицај на нашу привредну размену.

Ових дана, цетињска пијаци оживиле без јавних цијеновика. Дозвољена је

Трезвено резонување једног старог црногорског муслимана

Почетком мјесеца новембра ове године бознамо је у Подгорици потпредседник беранске општине Мехмед-ефендија Бечевић. Овај разборити осамдесетогодишњи старац поријеклом је Подгоричанин. Један од оних старих честитих и разборитих црногорских муслимана који мјељуде, по правду, а не по инисију. Његово трезвено гледиште на живот задиљаје сваког честитог интелектуалца. Он каже: да је син поносних црногорских крша, да му је матињин језик српски, да осим вјере све остало има зајдничко са својом браћом-суглеменцима православним и католичким вјере. Тако овог разборитог и разбогитог старца, правог тита муслимана расног дијела нашег народа, кроз његов мукотрпни живот, није могла бити ничим помућена велика љубав према сврме народу и својој отаџбини, иако је још у турско доба као чавински чиновник службовао у раним крајевима Црне Горе.

Када је дошао овај честити старац ових дана у Подгорицу, он је сматрао за своју праву дужност да се састане са црногорском национално свјесном муслиманском омладином, да одбори и похвали њен рад, јер је пут којим она треба да поведе црногорске муслимане, заиста једини и прави народни пут. У пријатном разговору са подгоричком муслиманском омладином, ујебљиво приповједао, да је и стара времена, када су прилаке и живот нашег народа биле много теже него данас, такође било неразумијевања како лични између једнодруге браће исламске и православне вјере, али се није никад разбољавало да смо браћа једне крви, једног језика и једне судбине. И зато смо, каже разборити старац, једна другогга жалили: ако је православни погнуо од муслимана или, пак, муслиман од православног, он се сви знали да смо синви ових сурих црногорских крша. У невољи другогме помоћи, спасити част и живот свога пријатеља, била је наша света-земљачка дужност. Осим тога, да је само у браќарским поступцима и браќарском животу наш зајднички опстанак.

Овај трезвени и разборити старац претставља рат као најбуљљу ријечу. Он за рат каже: „Рат је попут воде која прође, али камене остаје.“ Из овог његовог симболичког описивања значења рата треба да сви извучемо поуку: да се рат једно пролазно вријеме и због тога сви, без разлике на вјеру, треба да живимо у браќарској слози, јер се то од нас тражи као синова ове земље, и наш честити Мехмед-ефендија особито је задовољан што живи у добрим односима са својом браћом православне вјере. Због његовог свјесног рада он је омиљени међу својим општинарима. Сви га честито муслимански и православни много поштују. Трезвена беранска муслиманска омладина у свјесном раду овога честитог старца има велику моралну подршку.

Овако трезвених и честитих старих

на њој слободна трговина. Нема сумње да се још првог дана, када је заведена слободна трговина, осјетио бољтак. На пијаци су се појавили највешти производи којиј до тад није било. Кад се по селским савна да се може слободно трговати, тек тада ће се изјесно видјети предности овог система, тек тада ће оживјети наша пијаци. Па ипак, тешко је постићи тај циљ све докле се не учини нешто да се омогући кретање становништва. Зато се надамо да ће се и ово питање увети у разматрање на надлежном мјесту.

Истина је да и слободна трговина може да има рђивих дјеставата, али већ постоје законска средства за њихово свјобивање, а и дужност је сваког браќанина да бди над општим интересом.

Д

Стаљинова офанзива очјања

Тешке борбе југозападно од Стаљинграда и у великом завоју ријекте Дона показују да бољшевичко вођство чини све што може да по било коју циљну бољшвај свој појави на фронту, који је последњих мјесеци моћном савезничком офанзивом доведен у невазично стање. Стаљин се можда још увјек нада да ће му упалити оне исте мјетке које је наредно примињавати прошле зиме, као и пред немачку офанзиву код Харкова; немилосрдним бањанем у борбу људских маса и март рјила навршити продор кроз њемачки фронт и преузети од Њемаца иницијативу.

Такође и када је Тимошенко отпочео своје наступање, са задатком да стигне до града Харкова и до друга који имају битин значај за допремање њемачког снабдевања, почеле су се у Москви ширити фантастичне вјести о незапамћеним успјесима, о томе да је њемачки фронт разбијен и да је потпуно онеспособљен за офанзиву. Међутим, уствари, крајем савезнички фронт исто тако као и под најтежих условима током прошле зиме, те су се московска наплања на побједи веома брзо претворила у прах и пепео. Савезничке трупе доказале су да се они задржале иницијативу у својим рукама, те се Тимошенкољев напад претворио у велики пораз.

Такође и обари према својим партићерима морали су Стаљина затрети да поново по цијену страховитих крвавих жртава изврши јурш против савезничког челичног бедема дуж Волге и Дона. Американци и Енглези нијесу могли да испуне своје обећање, те да растерете источни фронт стварањем новог ратишта у Западној Европи, а енглески напад на италијанско-немачку околпуну армију у Северној Африци не претстављају еквивалентну зајмену да то, ишти помоћ која би била у стању да се да осјетити на истоку. Угрозно му је потребнији неки макар и само морални успјех, како би показао да је још увијек спреман за акцију, те навео своје англоамериканске савезнике да му напад нешто помогну; они се међутим — након прве одушевљене халабуке у вези са Ромеловином повлачењем и „освојењем“ Француске Северне Африке — почину све опрезније изражавати о будућим операцијама. Осовински противударац није се ни овјиде дао дуго чекати, те се након залосједања Бијерте од стране италијанско-њемачких трупа и отпјељивања Ромелове армије од неперитела почело ширити савезничко присуство да је Монголија и Ајенгазир преко Туниса над широким пољем један другогме пружити руку.

Осовинско вођство никада није најмање у то сумњало да се у тако гигантској борби као што је ова што се сада води морају омињати и тренуци када ратна срећа на неким мјесту наскон и окрене тјела. Али не пријатељ је имао већ довољно прилике да види како осовинске силе још ни када нијесу испустиле иницијативу из својих руку, а да све противничке спекулације о посљедицама таквога стања не би показале скроз погрешнице.

Средоземно море је данас као и раније чврсто затворено за Енглеве, а савезнички фронт на истоку — откад је вбио на Волгу — сигурно није ослобод, чак и ако се данас опет у Москви сања да ће има ступити у савез са бољшевичима.

Утрале Европе сада су већ чврсто осигурване, и ни бољшевичи ни англоамериканске експедиције неће бити у стању да продру кроз њих. За то се добуо брине осовинско оружје, који умје себи у свакој ситуацији обећати једти слободу акције.

Грађани! Ублажите тешко стање најбеглици давањем прилога за њихову помоћ.

Нова партија у Енглеској

Са програмом борбе против бољшевијзма и капитализма

Савијање се из Енглеске о обраовању нове партије, под именом Британске националне партије, којој је задатак легитимна борба против капитализма и бољшевијзма. Готфреј је изјавио да чланови његовог покрета не намјеравају учествовати на изборима. Нова партија ће путем пролаганде прокламовати нову политику. Шеф нове партије изјавио је дословно: Сумњам да ће се ова политичка моћ остварити прије него што наша земља буде понижена. Сматрам да су енглески политичари издали много старе другове. Најзад, што се тиче бољшевијзма, изјавио је Готфреј: Има људи који не знају шта је бољшевијзам.

Министар унутрашњих дјела Морисон изјавио је у одговору на питање једног лабуристичког посланика да се акција нове партије залази под брижљивом паском.

Рат долара против фунте

У ПАМЕТ СЕ...

Након што је Вудро Вилсон скоро три године под маском неутралности водио дипломатски рат против централних сила, мобилизовавши привреду и капитал Сједињених Држава у корист Антанте, након што се одлучио и на посљедњи корак, те објавио Њемачкој рат, послао му милијардер Керсеи телеграм, у којему је стајало: „Најзад сте ипак поведјели. Нека Вас Бог благослови. Донијете свијету мир и заузевте право мјесто међу свим људима.“

Догодило се другиче. Вилсон није свијету дојио мир, нити је постао љубак. Комисија за испитивање ратне политике Бијеле Куће, образована 1910 године, показала је пред цијелим свијетом да Вилсон није био никакав „идеалиста“ који је бранио „демократију“ и „слободу“, него је био само експонент великог капитала Волстрита.

Рузвелт је наставио вођење Вилсоновог рата, рат против свих народа који желе да се ослоне само на сопствене снаге и на сопствени рад, те не допуштају да их покори свјетска моћ америчког новца.

Када је Вилсон дао први велики зајам Енглеској, те повезао судбину Сједињених Држава са Антантом триумфално је америчка штампа, јер се осјетило оживљање индустрије. „Ревју оф ревијус“ писала је: „Рат значи за Европу разорне и смрт, али Америци доноси он нових милионера и вртоглав помет индустрије.“ О „демократији“ и „слободи“ није било говора. Американци су хтели да од европских Србија направе добар посао, али су се узбујили да је смрт лош ортак. Вилсонова слава трајала је само кратко вријеме, а ни номинирани милионери нијесу је дуго преживјели. Десет година посљие Вилсоновог тужног повратка на Европу пали су они скоро сви као жртве чувеног „црног пакта“ њујоршке берзе. Следила је привредна криза, шов гора и описанија од депресије, која је Вилсона гуранула у рат. Десет година посљие Версаја кугуљала је Америка свој рат против Европе.

Рузвелт мисли данас исто тако како што је мислио његов претходник, да се Сједињене Државе могу обогатити вођењем рата против европских народа. И он је изабрао европску смрт себи за ортак, којег покушава на самарити привредним триком. Стога се он не служи ни валутом ни зајмовима, него пушта да се плати британским инвестицијама капитала у Сједињеним Државама и енглеским тржиштима у Јужној Америци. Отма базе и осигурава себи утицај сфере усред британског царства, те се нада да се одође у безбједности путем отимачичне појезде својих бивших савезника. Такој политици има да послужни увелико „закон о зајму и најму.“

По саршутку проишлог свјетског рата одбили су Енглеи да плате своје дугове Сједињеним Државама, али по други пут ни неће успјети да тако израде свој мбног партнера. Систем „зајма и најма“ поборнуо се Рузвелт да спречи такву евентуалност. У Лондону има људи који су већ да нас свјесни тога шта то значи; многима је јасно да политика „зајма и најма“ претставља тешик ударца за енглески новач, који је скоро потпуно парализовао, док би без америчких овача било могуће да се бар ва доминанце производи нешто извозне робе. Али сада се мора најпрвије из Вашингтона ватражити дозвола да се ова или она роба може извести.

Ово је досада највећи Рузвелтов успјех у рату против Европе: успјело му је да на демократски начин уништи демократију не само у Сједињеним Америчким Државама, него и да потчини британску демократију вашиingtonском диктатору. Дужнику је стегнута овача око врата, он је протјеран из Јужне Америке и из њених сопствених доминација, па чак и донекле из Индије. У Африци је Рузвелт такође

дубоко продор у интересну сферу Британаца. За годину дана ратовања постигао је више него што се Вилсон икада смислио. Истина, не против осовинских снага у Европи, и не против Јапана у Источној Азији, али ипак бар против својих британских савезника.

У рату долара против фунте извојевале су Сједињене Државе многе побједи, и дошле пригодног распорједи Британског Царства до драгоцјених комада. Али они су у Источној Азији изгубили пространа подручја и значајне базе, док у Европи нијесу стекле ништа. Рузвелт је побиједио Черчила, и нада се да са Стаљином савлада Мусолинија и Хитлера, те да онда изазове у Европи оно разорне, од којег је Вилсон са својим новим милионерима тако много очекивао. Неће бити још теже разочаран него његов претходник. Афричко ратиште свакако је за Американце мање удабно од некадашњег француског фронта; о овинским подморници, које оперишу у свим морина, данас су безброј пута опасније него прије четврт вијека; Америка има данас да истовремено вајаје ударце на двије стране; ратни потенцијал ни издалека није испунио предвиђањ — те овако како ствари стоје побједи нема, нити је може бити.

Долара и фунта — одисни Рузвелт и Черчил — данас се здурада смисли један на другога, радјујући се узашито сваком савезничком неуспјеху. Иако за тај смих објавио имају довољно разлога, ипак ће им он једног дана горко пресјети. Најслађе се смисли онај ко се посљедњи смисли — а тај посљедњи свакако неће бити ни Рузвелт ни Черчил, ни амерички ни енглески капитал. Љшшеви европских синова неће бити благосљевљени тедељ ни ја — није свјетско царство. И долар и фунта суђењо је да подлегну у овој гргантској борби — ва слободу човјечанства, јер би побједи ма кога од њих значаја за цијели цивилизовани свијет било ново рoство и нова понижења. Пред интелектуалним моралом и стародавним традицијама неће у свијету старе доларске и фунтоске вријеме као год и никаворачке чиније, курски који и други реквиенти најтамнијих вјекова човјечанства.

РАДНО-ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ДУЖНИКА ИЛИ М. РАВНО ИЛИ КИЛОГРАМА
Црногорске радиофоније ставља пред вас свакодневно следеће програме:
У 8 часова: Бијелогорски зрвски и дивљаци на вртјалици Језују.
У 8.15 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 12.30 до 13 часова: Музички програм.
У 13.15 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 13.30 до 14 часова: Бијелогорски зрвски и дивљаци на вртјалици Језују.
У 14.15 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 14.30 до 15 часова: Музички програм.
Од 15.30 до 16 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 16.30 до 17 часова: Музички програм.
Од 17.30 до 18 часова: Музички програм.
Од 18.30 до 19 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 19.30 до 20 часова: Музички програм.
Од 20.30 до 21 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 21.30 до 22 часова: Музички програм.
Од 22.30 до 23 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 23.30 до 24 часова: Музички програм.
Од 24.30 до 25 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 25.30 до 26 часова: Музички програм.
Од 26.30 до 27 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 27.30 до 28 часова: Музички програм.
Од 28.30 до 29 часова: Дневни са српско-хрватског Језују.
Од 29.30 до 30 часова: Музички програм.

„СЛАВИЈА“

осигуравајућа баниа
У ЉУБЉАНИ

Праузима сва
врсте осигурања

Претставници у Црној Гори:

ЦЕТИЊЕ:

Марко М. Мартиновић,
суд. потпуковник у пензији;

НИКШИЋ:

Лаза Ђузић, прок. никшићке Кредитне банке;

ПОДГОРНИЦА:

Алек. Голубовић, прок. Подгоричке банке.

Историја се понавља, рекло се. И тачно је то. Али, чини нам се, да се наша историја најчешће понавља и то са циклусима Косова и Вука Бранковића — са трагичним циклусима. Ређе са оним Вука Миђуновића и Царева Лаза Владике Данила. Наше је племе имаало и ту историку привилегију, да ира улогу царства и по територији и по моралним границама, и прело би да не би Вукшаина или, на примјер, изабављеног Кадина. Пљивао у слаткошрашу и забораву, кад нам се судбина насмије, а осјећујемо се тек, кад спанемо на Иван Бегову Бету, Данилову Црну Гору. Хвалимо оно и онага, кога смо до горе грдали. И обратно. Примјер је зато Краљ Никола и многи наши велики људи, којих се сјећамо тек онда када посљедиче грехова наших осјетимо у свој својој тежини. Колико се удаљујемо од њега, све нам више пред очи излази његова величина и у поређењу с нама и с погледом на његу: државничку улогу. Трагично је завршио догаз да је био велики. А колико бисмо платили једног Светог Петра, да са рјучима учни Круског м гдана исклеше из нас искури за еп доцијним покољенима, и једног Вишњића, да за вукуе гурале оживотвори још једном наше народне идеље.

Државе и царства губе се и са једном изгубљеном битком, али се не праве оној или обдан, лежињем и причом. Оне се праве и стварају корак по корак, али само сложним радом. Без слоге, без спрсава и без једнодушности нема постојања с успјехом. Примјер нам је сама Италија. Од малог Пјемонта, прије 70 година, постало је царство, благодарећи слози и свјести Италијанског народа.

Ситуација у француској Сјеверној Африци

Неуспјех америчке мобилизације — Ослобђење ухапшених националаца у Тунису — Англо-америчко такмачење око искоршћивања богатства запосједнутих крајева — Де Брињон осујећује оштро Дарлана

У цијелом Алжиру и Мароку наставља се са огромним потешкоћама мобилизација муслимана. Регрутовање је неколико стотина људи који нијесу могли изабјети насилничким методама комисија образованих од стране окупационских власти. Ове комисије састављене су од једног подофицира и пет војника који састављају чете са невероватно бруталним методама. Када они не нађу у кућама никога сем жена, старца и дјете, искаљују сваког млађег алајни од аемлодраника њиховој својни. Дарлан потпомаже сјеверноамеричке системе. Ипак до сада се ни један Маргебац није спонтано јавно регрутационим уредима. Такође и јеврејске масе прилично су лоше примили повиз на регрутацију, изабравши за себе радије шпинуску службу.

У сврху искоршћивања пољопривредно-индустриских богатства Алжира и Марока одлучила је лондонска влада да пошље на лице мјеста једну групу стручњака.

Долатак британске делегације у Алжир био је истовјетно са разјављивањем таквог аналогно сјеверноамеричке комисије. Одлука лондонске владе показује да Енглеи не желе да остану по страни у одјели богатства Француске Сјеверне Африке, те ће се исцрпљивање вршити изванство све до потпуног осиромашења краја.

У Тунису је вијест о ослободу националиста изазвала велику радост међу муслиманима, нарочито обзиром на то што су се Тунисљаци ждали на нечовјечно поступање француске полиције према овим политичким заброњеницима, које су прогониле без разликe све француске владе. Под утицајем сталне англосаске пропаганде ослободиле су француске власти многаборне Јевреје и комунисте. Према националистима није се показала никаква милост. Становништу Туниса оцијенило је промјену која је настала у велики испод доласка осовинских

А гдје је наша свијест, гдје су наше очи, да не видимо сваност? Зашто гледамо твари и догађаје с налице, кад нас они просто боду са трагичношћу свога лица?

Црна Гора је била увијек прелестинирана за велику улогу и мисију наше нације. Она то може бити и данас ако нас има. Била је кула светлости и пријер и народна вајина од нас. Никога на одмет, саво на корист.

Не ослушкујемо с једним ухом на западу, другим на истоку. Тако се обрачунају народи велики за старе рачуне и нове погледе у зрвјену свијета. Равни се јав и између богатих и сиромашних народа и се копа рака економској тиранији, која је изазвала ово страшно људско лице.

Онек тог обрачуна долара и до нас, али благостање наше зависи од нас самих и срећа је у нама, у нашој међусобној слози.

А шта нам омета ту слогу?

Сви смо ми Црногорци, а идеал Црногорца одавно је познат у колико га није интернационали опилим о амутор. Ми сви, скоро, имамо једно мишљење о вјерују и ми се једно национално вјерују. Какав год била национална констелација или међународна. Црна Гора има бити равнотежа у том гурисању, да лично, у утакмици, даде народној и човјечанској заједници свој допринос морални, економски и политички. Неће она није милости ни од кога, као што милост није тражила за вријеме свога самосталног и слободног биткања кроз вјекове. Навика на милост ствара од нас богате: умне и физичке, а ми хоћемо простора, да се размашемо и по њиви и по хартији, те да сировину нашу уклекнемо у орунзи организам нације.

Др. Новица Радовић

трупа. Тунисљане је вријеђало што су ограничења наметнута четије рата побједи а само њих дјелије већина јевреја могла и надале просперирати. Од рада и биоскопа направљена су оруђа пропаганде која је служила англоамеричким интересима. Јевреји и дејоцисти нијесу ни помишљали на то да ће Осовина омести непријатељске планове. Чим се сналазила вијест да се исцрпају осовински одреди, није ништа друго преостало него да побјегну у правцу Алжира.

У Паризу је Де Брињон прикио претставнике штампе и прочитало покументе из времена када се Дарлан налазио на челу владе. У овим документима дао је Дарлан доказе искрениности и дволичности, а данас он хће да се ухвати до ослободилаца Француске. Де Брињон је завршио: Веома ми је криво што сам орао навијети ове докumente. Никада не бих могао вјеровати да би он могао доћи до таквог степена дволичности, одвратности и лажљивости, до којег је он сада дошао да би се додворно својим новим господарима.

Са правом очекујемо од оних који на рачун народа уживају сваку благодат и благостање, да се сјете народа који им је то дао, и да што јаче помогну акцију зимске помоћи.

Пажња оглашивачима

Среће се пажња оглашивачима да у будуће да оглашавање у листу треба унапријед послати повиз за додични оглас, према тарифа:

- 1) ва што ступца лира: 300—
- 2) ва пола ступца лира: 150—
- 3) ва четврт ступца лира 100—
- 4) ва вјеве од четврт ступца лира: 50—

Нејаван оглас или захвалница неће се пријети у штампану ако се унапријед не плати.

Двије године у цунгли

VIII

На 26 километра од ове колоне, били су наставени четири брата Јовановића из Бјелопавлића: Миња, Радуле, Ставо и Марко, са својом сестром и мајком. Пријетло лихана браћа, херцеговски војводе. Јуно из цунгли иза у потпуној хармонији са цинцолом број 52 на њиховим ногама.

Мој долазак угореног дечака, објавио су три велика поља, који су се на крају завршили зарипење мој пут, далеко испред њихове колоне, и намах ступио у борбу са мојим пасма. На позив домаћина напустили су мене и моје пасе и покушали су похвати у своје угосле, истина са знаком protesta у виду режана.

Мала колоница, са нешто већим магацином за сажеташта паукана, занаста беше у врскарици са четири колоне које су морали попити своје главе да би ушла у кулу. Пред кулом бунар, изнад кога се раширило старо гравато дрво алтербо, на коме правде воје стогава кокошак, а на њему се налазило неке поставе, је, грубо изражено, казав од жике у чуче, са немирно окреће млада дивља мама, која је прије неки дан узмањена у гнојива. На заповијест да се иза ње не долазе маке није ни можда устала и са њом плаћа да за неколико десетина позобаних кокошака.

Из њиховог бунара вади се пинка, хладна вода, правно отворено за цунгли, а јер из вањих бунара нијеко горко-салну воду, од које нас хтјата све већа жељ, као последје расони.

Причао сам њиме о Радулу као добром стрелицу, у савицама да видиш како је као каубој? — Мој коко био је стар и веселостан за труу и враголемије за дивљом стоком; зато ми долаше за тај дан бржега и бољег коња. Радуле је примено овако како приличи каубојској достојанству. Објавио је обилу, лагеку кошуљу, веза у око прата дивљом шареном марамом у виду лептар маше. Тисне се од исте материје лагеку и бољег коња, широки и лагеку, а на њему се налазе стране висине револвер, калабар 44, а са друге стране, оштар дугачак нож, марка „Сунце“. На врате лаке жуте чизме, а на леђа лабавиу кратку кошуљу од салду, са лијене стране, преносио је таквим кајше-мем дугачак лас, у круг омотан. У торби је ставио нешто паука и флашу керолина.

Спомињали смо на коње. Један Коретињин, опремљен као Радуле, првио нас је на својом коњу, војничко радостан, и изводио којеваке бравуре и враголемије дурорје. Пису се у већ измарили и упоизнали, бар утолско, што се везује у везу колу, и ако са реженим пазе на пристојној остаци. Прешли смо већ око 30 километара, док смо наилили на прве чоборе његове стопе. Са њиме на извесно остаци. Они су са оштрим погледом погледали, тражили онек првиорјевог говечета. — „Ето, ова крава кравар“, — рече Радуле. Ка да се споразумоу са својим пратиоцима, скинули су ласове са седела и читаве гаде навуку на своје коње. Јамку са његова раних узели су у десну руку. Затим су обили коње. За пометутог коња, непрестано коветалију закомко ласи, изнад својих главова, везујући се у десну руку. У наредне треу, пустили су ласове и пусти пали тачно проручавају. Радуле је је везао крава обиле заљне воле, а лас његовог пратиоца ваје прваво на рогове. Чим је лас затегао, коњ се извукло напред, и пусти на протакну страну и крава дослула на земљу.

На дивљу ризу узвањене краве, наставеа биесна три бикова, волова и крава са свих страна, који се везује у своју славу. Тре и пометаво лају, на сваког вола или дрзаву, која се усуду прекорачити свој крут. Хоће и да обзобау угрзаву, право за нос. И док се око нас направила паклена риза кроз коју се једна чује лавиј паси, друга говеда се више притику — каубоји су сажали са својих коња а прстинули их ечењу повријењене краве. Ако говеда убоде једно дрзаву, или повриједе кожу или наругу неким лавиј паси, поз тропским сицем број зарасла, али ме да једна друга невоља. На повријењеном мјесту, узде наводе црне, који жиченом гочету, промрзу стомак и слезину, а сласа му нева ко се не овази у издиче.

Дакле, повријењеном гочету, риза се систи специјалним спрамама и ваљике керолином који ризи зачепа, а риза направила од црне, искуна катоп ваљачком и керолини лавиј присто, суква говећом балогом, по истои поступку.

Када су свршили стопе, скинули су ласове са ногу и рогова узвањене краве, а ласове се она и длаве лавача и бољо рикали. Радуле је ступио узакато за реп и жестоко ошинуо корбаче, па је тек она схватила. На моје питање „ташто је бије, одговорили ми је: „Окрвнула ми се да боду, па је боду, па је боду, па је боду, па је боду“. Када је крава ослобоњена, стока се одмах развила, али смо проуздижи хватити друга говеда на исти вајиче.

У националном погледу, будућност наших наследника потпуно је замишљена. Ни њекар, ни школе, ни цркве. Дјечу крсте колективно, једном у пет до шест година, када се накупи доминал број накрштене дјече, да бисмо могли позвати руску војску у случају државне опасности. До 2000 километара длањне. Иначе, умре се

у рађа без њекар, бабице и сваштеника. Подваљак је потпуно одрођен, дјеча се повољу језик својих очева. Заправо не звани ни шањовски, већ говоре неком мјешаном у којем има рајени наша, шањовски и керолињски. Један војак, који се борио да му се дјеча не одрже, био је Стеван Јовановић из Бјелопавлића. Када сам долазко док његове куће, њега висила вања. Пришла ми његова жена у црстима ошати, са велом на глави и црстима вањим језиком, са нагласком Давиловагања. На моје питање, из којег је села родом, висила је и одговорила: — Ја сам, каже, Италијанка, рођена у Артегини. Овај мој лудак Стево, када се са мном познато, говорио је шањовски и италијански. Од како смо се вјенчали, престао је да говори сваки други језик осим, свој српски. Ја сам, вјетела не вјетела, морала учити његов језик. Муку сам умуча док сам научила говорити и више него једанпут плакала. Од не да да се чују његова вањко друго, зато моја дјеча још не говоре шањовски, како су већ подраасла.

— Крај — А.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Правила сађања воњака

Успјех у воњарству зависи поред осталих и од правилног засађања воњака. Прије него се приступи самом сађењу, побије се у ископану јаму колац, за који ће се садница привезати. Ако се колац пободје послје сађења, могу се жике саднице измијенити. Колац се побије усправно, тако да дође уз стабло воњке. Колац треба побити уз сваку посађену воњку необавируи се на то какве дебелине је стабло саднице. Колац има да даје воњки стабилност, да спречицава кривљење стабла, а чува воњку да је вјетар не излито, извали и не раскидана и тиме истура жилава правилно цртање крава. Дужина му сине бити само два, три, а побијен дрине би се успријед вјетра чешале о колац, те би се њихова колач повријеђала. У топлим крајевима треба колац побити са јужне стране, да се не би колач стага успријед љетне врућине сушила, а у хладним крајевима са сјеверне стране, да не би колач са сјеверне стране промавараља.

За само сађење трабају два радника. Један ће држати воњку у ископану јаму сасвим усправно а други ће приредити мјесто за жике, покрити их, погнотијати и садницу угрдатити. Најрије се нанесе у јаму земље док копања са површине. Ако овакве земље мањка узме се ова са површине около жике. Ова се земља нагрне у јаму у облику критичњака у висини, на којој ће се воња посадити. Сада први радник усправи воњку тако да жике лијено летну на учињени критичња; други радник покрива жике са прстеном земље, понављајући ову операцију на свим садницама, кога тога их правилно распоређивају, врху те земље долази под прегорелог стајског гноја или гноја мјешанца. На тај гној сипа се онда земља узета из дна јаме. Радник који држи садницу, ва вријеме покривања жика са земљом треска лагано оджерне садницу, како би земља ушла што боље међу жике. Земљу коју се ставља врху гноја, треба рукима притискивати како би што боље легла на жике. Када је сипање земље довршено, земља се ногома утаба, да стји воњка чврсто.

Највјешније док садње је дубина на коју се има вјича посадити Предубоко посажена воњка касно ће продрити, родност ће се умњити, кадгод може воњка дрстати и неродна; предубоко сађење може кадгод бити у рок раним оболоненима воњкама изорочито на жилава. Пачије мјесто што треба посажене воњке не од суне, а пошто нијесу добро причирињене у земљу, вјетар ће их раскидати, а може их да се и изваљити. За одређивање дубине сађења мјеродаван је врат (мјесто прелаз: коријена у стабло). На умерено влажним земљама сади се тако, да дође врат 10 см. изнад површине. Сади се помоћу летева, на којој су прикуца два кочиња, са којима се удешава висина летева на 10 см. изнад површине. Иж. Н. В.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

ИЗ УРЕДНИШТВА

Свим читаоцима нашег листа римо-католичке вјероисповјешти најсрдничније кестишало Божић!

Божићни одмор у школама

15 д-цмбра престао је рад у свим школама на територији Гувернерства. Понован редован рад у школама отпочеће 1 фебруара 1943 г. Препоручујемо свим нашим ученицима да овај одмор корисно употребје и попуњавају празнина из појединих предмета и у читању одабраних књига из наше и светске књижевности.

Сусуденпани чиновници

И по истеку рока о трајању сусуденпаније, сви се сусуденпани службеници сматрају таквим и надаће, те ће примати само пола плате. Овакви службеници треба да поднесу појединачне молбе I Дирекцији за уређење њиховог положаја.

Ноан обрасци

Финансиска делегација у Подгорици ошталапа је јединствене обрасце на којима се искључиво могу правити платни сметкови у години 1943. Сва наредства могу добити ове обрасце до Пореске управе по утаврђеној цијени.

Постављени

Цетине: Мартиновић Ј. Божо, за чиновника државне штампарнице „Обод“, Даниловград: Брајковић Б. Милосав, за азначаника при Пореској управи. Беране: Бојачић Петар, за среског начелника.

Потврени у служби

Бијело Поље: Чубровић Ђорђе, помоћник пореника Пореске управе.

Постављен за хонорарног наставника од часа

Бар: Мирковић М. Томо, суплент гимназије, у стручну пројуджну школу и за хонорарног управника исте.

Опозивљу се отпусти из службе

- 1) из наредбе бр. 257/42 који се односи на Прљу Ђубомира, чиновника Техничког одјељка на Цетинју;
- 2) из наредбе бр. 245/42 који се односи на Радуловића Андрију, чиновничког приправника IV Дирекције Гувернерства;
- 3) из наредбе бр. 217/42 који се односи на Левкова Милорада, дневничара I Дирекције Гувернерства;
- 4) из наредбе бр. 186/41 који се односи на Вујовића Ј. Лавара, учитеља основне школе на Цетинју.

Престаје им служба

Цетине: Богачевић Славољубу, чиновнику централне контроле при III Дирекцији Гувернерства; Калобеги То-

му, директору I Дирекције Гувернерства. Бар: Перичић Марку, учитељу у Ливарима.

Никшић: Каисода-Тодоровић Јелена, учитељица — Борак; Накићевић Нади, учитељица — Пријачани; Бановић Луки, учитељу — Врабеници; Краљевић Ристу, учитељу — Рудине. Пријеполое: Зинковица Р. Раду, учитељу при женској заватској школи.

Отпуштени

Цетине: Липовац Ј. Марија, наставница гимназије. Даниловград: Симоновић Марко, учитељу — Ждредани.

МАЛИ ОГЛАСИ

T. Фш. 5/40

Трговачка банка на Цетинју, овна објавила је су на главној годишњој скупштини одржаној дана 16 августа 1942 године у Цетинју изабрала за чланове њеног Управног одбора и то: Јерковић з-р Никола, Јовановић Саво, Јерковић Митар, Врбана Мило, Рађковић Ј. Јово, Роговић Бура, Стајић Ђорђе и Шестани Зеф, из Цетине. Окружни суд у Цетинју на основу § 5 три законика по плати пронастае таксе вјерди да су Јерковић Др. Никола и Јовановић Саво, као чланови управног одбора оне банке огласу у смену за свој прихвати.

Окружни суд на Цетинју, дана 17 децембра 1942 године

Ог-6/42

П предлогу Друштва „Свети Владимир“ Цетинска читаоница — у Цетинју објављује да су народно издвољене штедне књижице и то: а) Црногорске бр. 4 — Цетине бр. 20674 са салдом улога од ливра 14.200 а 20%; б) Трговачке банке — Цетине бр. 857/II са салдом улога од ливра 2.580 а 50%; и в) Државне Умјереног банке — Главни франци у Цетинју П. бр. 663 са салдом улога од ливра 30 — које гласе на име Друштва „Свети Владимир“ — Цетинска читаоница — у Цетинју.

Позива се свако у чини се руката те књижице калазе да их у оку од шест мјесеци од ливра обављавања овог огласа доведе суку. И други учесници вину у тоу року да ставе притокове протрву предлога за пошитају предметних књижица, јер ће их у противном по истеку тога рока, суд прогласити за изиштене. Окружни суд на Цетинју, дана 17 децембра 1942 год

Пословни број Ог 6/42.

Угледна италијанска породица од четири члана тражи у центру града најквотни стамбених од двајо спаваће собе, једног салотича и кухиње. Олдгор уопити на редакцију „Гласа Црногорца“.

Керте за жљиб и остале ваљачнице број 4669, 13117, 13118 и 13119 изгубио сам, па их овима оглашава за неважеће.

Бошко Андрић Подгорца-Криштић 43

Продаје се кућа у Бајовој улици 91 за услов обратити се Његовојој улици бр. 115.

Моје свједочења о саршеном VI разреду Беојаској гимназији на 1940/41 год. изгубила сам те га овима оглашава неважеће. Бајаш Криштић саршена ученица VI раз гл.г. Берале

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег многог и викада врепрежљивог мужа, оца, брата, стрица, вјежера и ујака

† ПЕРА КОЈАШЕВИЋА

— Трговца —

који се послје кратког болова пресели у вјечност 13 новембра о.г. у 51 г. живота. У овој вјешој великој жалости, од стране наших пријатеља и познаника, узвања нава је велика ожаљте, те не можемо пропустити, а да и овима путем не изјавио вању доживотну заваљност грађанству вароши Никшића, објавио воде које много нам покојника за вријеме боловања обилаза, на глас о смрти пошита те нава своја саучешња изјави и покојника до вјечне куће испрати.

Наши комшијама и др. пријатељима који се приложио овој нашем тежког удара вањоше покрај нас и узвање нам своју помоћ, нека је велика хвала.

Захваљуи смо лекару г. др. Зорану Кеселу, који се својим замињава да нам много пољубица од смрти спасе.

Д-животоно смо заваљени пријатељима, кумовима и рођицима из Подгорице, Страшевине, Мокре Грине, Гречица и Штједина, који пошитае и лечиво нам своја саучешња изјавише, покојника до вјечне куће испратише и вјерава на одар покојника положине.

Наша је хвала сваштенствима: проту Буковићу, Крајевићу и Бурићу, који сародово присуствоваха и о његов измишани.

Снима овима који нам своја саучешња у овој јашној жалости телеграфским писемима путем изјавише, такође нека је хвала.

Још једном нека је хвала свима онима који нам на којима путем своја саучешња вјешае у овој јашној великој жалости.

Никшић, 15 децембра 1942 год.

О ж а л о ш њ е н и :
сунура: ЈЕФТЕЛИЈА, синова: ВАСИЛИЈЕ и ТОМИСЛАВ
кери: ДАРИНКА и БИСЕРКА са осталом родболом

Последње вијести са разних бојишта

О челични фронт Осовине разбијају се сви бољшевички напади Италијанска авиација бомбардовала луке Бону и Филипвил

Италијански билаген број 940 од
21 децембра 1942-XXI

Њемачки билтен
од 20 децембра 1942-XXI

Главни стан италијанских наоружаних снага јавља:

У Сиријској области је током неупспјешних напада на наше колоне обоборено у борбу 6 британских авиона. Са наше и њемачке стране није било губитка. Ометачке акције малих камиона биле су одмах слоњене.

Истакнути одреди Осовине развиле су интензивну акцију у Тунису, одбивши непријатељске јединице. Италијанске ваздухопловне формације поново су бомбардовале са успјехом луку постројења у Бони и Филипвиљу, као и бродове у пристаништу, те су и поред жестоке преградне батре успјеле да више пута погоде објекте. Током снажних сукоба разорили су њемачки ловци пет противничких авиона. Један наш авион није се вратио из своје ратне мисије.

Споразуму самозваног шефа

Споразумом закљученим у Лондону између де Гола и Енглеске владе, прешла је управна власт над Мадагаскаром у руке деголтистичког покрета. Високи комесар се обавезао да по закључцима уговора ставља на располагање француске, муслиманске и немачкокачке силе острва за учешће на страним ратништима. На тај начин тјерају се нове муслиманске заједнице да подносе трошкове као британске ратне планове. Размирице у бишем француском царству између де Гола, Дарлана и Виши иду за тим да сломене морално и духовно јединство исламског свијета. Ово потпуно одговара лондонским политичким плановима, те стога Лондон све чини како би путем оваквог шептала остварио своју хегемонију над муслиманима из цијелога свијета.

Генерал де Гол дао је преко радија једну најаву, у којој је — алузиријући на прелаз циљане управе Мадагаскара у руке слободних Француза — рекао да се мора вахвалити Енглеској што му је дала ову задовољштину.

Размирица која је настала између Енгледа и Сједињених Америчких Држава случајем Дарлана навела је лист „Нју Јорк Тајмс“ да интервјуира у тој ствари. Лист позива посвађене стране да дођу разуму и потсјећа на то да су Енглеска и Сједињене Државе интервенисале у борби својом сопственом вољом, а да их нико није био напао. Ово признање много интересује брљивце у англосаским земљама. До сада су они свуда објављивали да су нападачке земље Ђемачка, Италија и Јапан. Ово признање великог сјеверноамеричког дневника завредно је драгоцијно и неће се заборавити.

Каудиљо истиче националне интересе Шпаније

Каудиљо је одржао кратки говор. Франко је проучио питање шпанске војне припреме. Обавром на европску ситуацију истакао је Каудиљо националне интересе Шпаније у овоме часу. Велику важност привлачи посјета шпанског министра иностраних дјела Лисабону. Путовање министра Јордане треба да још више учврсти пријатељске везе које постоје међу ова два приринијска народа.

Фиреров главни штаб јавља:

На сектору Терек поновио је непријатељ своје безуспјешне нападе. Између Волге и Дона освојила је једна њемачка оклопљена дивизија у сарадњи са румунским трупама један значајни ријечни сектор, екаон што је извршила нападе против непријатеља. Други снажни напади непријатеља у зони Стаљинграда слоњени су у противнападима у жестоком борбама. У овим акцијама изгубили су бољшевици 191 борних кола. Формације борбених авиона бомбардовале су резервне трупе, артиљеријске положаје и концентracије непријатељских борних кола. На Донском фронту су њемачко-италијанске трупе сада у жестоком одбраменим борбама против моћних непријатељских снага. Одреди војске и ваздухопловства реверсили су још 20 борних кола. На јужном сектору фронта обоборено је 26 совјетских авиона, док су Ђемци изгубили 5 својих. Артиљерија је на централном фронту разорила непријатељске снаге, које су се спремале за напад. Западно од Торопеца је једна њемачка јуришна група, савладавши совјетски отпор, освојила равне положаје. Стољени су непријатељски напади. Нападаци су изгубили 10 борних кола. На сјеверном сектору су њемачке јуришне трупе извршиле више побједоносних акција. Једна мања група совјетских снага је уништена.

У Либији и Тунису владала је са обе стране акција извиђачких одреда. У широки Киренајске обале су њемачки борбени авиони тако тешко оштетили два велика трговачка брода, да се може рачунати са њиховим губитком. Током ноћи је бомбардована лука у Бенгазију. У Тунису су њемачке ваздухопловне формације наставиле своја бомбардовања. 18 децембра је једна њемачка подморница потопила један енглески контраторпедер који је пловило западно од Орана.

У ваздушним нападиима над Ла Маншом су брани борбени авиони гађали важна противваздушна постројења Британија. У ваздушним двобојима обоборен је један енглески авион. Један њемачки апарат није се вратио.

Током борби у великом завоју Дона истакла се нарочито 11 оклопљена дивизија.

Источни фронт

На сектору Терек владала је жива совјетска активност. Бољшевици су вршили многобројне нападе, али су сви били одбијени са крвавим губитцима. У противнападним акцијама њемачких и румунских трупа ухањено је 420 заробљеника и анатан пленје.

У Стаљинграду и у великом завоју Дона одбијени су непријатељски напади. На доњом фронту наставили су бољшевици своје нападе са огромним снагама. Ђемачке и италијанске трупе задале су непријатељу тешке губитке сарађујући са ваздухопловством и батеријама противваздушне артиљерије. На једном уском простору изгубили су бољшевици преко 50 тенкова. На централном и сјеверном сектору фронта слоњени су локални напади. Јуришни одреди разорили су на фронту код Кандаласке више совјетских утврда са њиховим посадама.

Јужно од Ржева завршили су се

непријатељски напади са губитком 30 борних кола. Завршено је уништавање непријатељских снага околних југоисточно од Торопеца. Сем тога је непријатељ претрпео врло тежике и крваве губитке, порастао је број заробљеника на 4.200. Разорено је или заробљено 542 борна кола, 447 топова, велика количина тешког и лаког прешадијског оружја, преко хиљаду камиона и велике количине разног ратног материјала. На сјеверном сектору слоњени су противнички локални напади.

Посјета шпанског министра иностраних дјела Ј. Јордане Португалу

Шпански министар иностраних дјела Јордана, који је са својом пратњом стигао на португалско-шпанску границу, срио се са амбасадором Френке који је дошао из Лисабона. Министар иностраних дјела извршио је смотру једне прешадијске и једне коњичке формације, а затим је наставио пут према престоници.

Претседник Министарског савета Салазар упутио се њему у сусрет на лијевој обалу ријеке. Тјео отпричиши га затим у довац који је уступљен госту. Током војне чајем, водили су министри разговоре.

Сљедећег дана је шпански министар иностраних дјела Јордана примљен у аудијенцију код претседника португалске републике Кармоне, који га је задржао у дугом и срдачном разговору.

Дошпије је између шпанског министра иностраних дјела и шефа португалске владе одржана конференција која је трајала два сата. Иаа тога је генерал Кармона у част високог госта приредио ручак, иаа којег је слиједио пријем.

Претседник португалске републике и шпански министар иностраних дјела одржали су говоре, потврђујући шпанско-португалско солидарност. Претседник Кармона заједно је да разговори који су у току постигну све веће међусобно разумијевање тих двају народа. Шпански министар иностраних дјела изјавио је да објие земље имају савршено взајамно схватане онога задатка који им доличи како у миру тако и у рату.

Жртве британског терора у Индији
Британија тражи нову крв

Од дача Гандијевог хапшења настрадао је у Индији од британских репресалија 6.738 мртвих, 30.000 рањених и 25.000 узаконичних. Ово покажује стварни положај земље. Поткрај је данас изјавио да је Енглеска у стању да угуши покрет индијског народа методама своје полиције.

КРАТКЕ ВИЈЕСТИ

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— Радно Рабат објавио је најстрожије казне против лица која се не би одрекла у одређеном року мобилизације проглашеној у француски зована под америкањским приписком. Францизи нерадо јуа под заставу, а Американци који би стјели да их жртвују налазе за опструкцију таксе и код француских грађана, узамержених услед претвора који пружају разне казни.

— Шеф владе национа не Кине стигао је у Токио да честита слајне ратне резултате које је Јапан постигао у првој години рата за Велику Источну Азију. Вели Чан Бел посетиле 22 децембра шпански двор. 23 ће он комферисати са министром претседлањком и другим члановима јаванске владе.

— Један аргентински брод-цистача за петрол провалио је на своју наубу једну групу бродоловца да је нова брода, који је стајало у служби Анголоса, те био погођен од италијанске подморнице под заповедништвом капитана корвете Карло Фемиа Ди Козато.

— ДНБ јавља да је у западном дијелу Средоземног мора код Орана једна њемачка подморница потопила један британски контраторпедер.

— Један комунистички министарства морнарице Сједињених Америчких Држава јавља да је један енглески трговачки брод торпедован у широки источне обале Бразилије.

— Индијска трговачка и индустријска комора забринута је измаз извјештајима у вези са забраним извоза намирница. Тјелба би влада да поче престати са реквизирањем за потребе енглеске војске на Средњем Истоку.

— У Фиреровој војсци је маршал Геринг гоу риденој групи младих офицера војске, морнарице и ваздухопловства, којима је под једно узете за будућу акцију.

— Атачијска трговачка и индустријска комора забринута је измаз извјештајима у вези са забраним извоза намирница. Тјелба би влада да поче престати са реквизирањем за потребе енглеске војске на Средњем Истоку.

На продаји
по **L. 82,50** литар
код јединог повјереника
за Црну Гору
МАРИО БЕРСЕЛИ
БАЛШИЋА ПАЗАР, 7
ЦЕТИЊЕ

НОВА

НОВА

**1
9
4
3**

**1
9
4
3**

ГОДИНА

ГОДИНА

МЛАНО - Piazza Duomo МЛАНО - Трг Катедрале

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

CRNOJEVIĆ

зидни календар за 1943 годину

садржи 75 листова велике осмине, са исто толико илустрација и приказа црногорских и италијанских предјела и са више актуелних фотографија и текстова.

ЦИЈЕНА КАЛЕНДАРА ЈЕ Л. 20*— ПО ПРИМЈЕРКУ

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ КОД СВИХ ПРЕПРОДАВАЦА „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Поруџбине уз унапред послати новац слати на адресу: УРЕДНИШТВО „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“, ЦЕТИЊЕ

DURMITOR

ДУРМИТОР

„Dojanik“ presso „Dobri Dol“

Дојаник код Доброг Дола

SPUŽ

СПУЖ

PETROVAC

ПЕТРОВАЦ НА МОРУ